

Pregledni rad

UDK 316.356.2

DOI 10.7215/SVR1204137V

OSNOVNE FUNKCIJE SAVREMENE PORODICE

Doc. dr Jovan Vukoje

Nezavisni univerzitet Banja Luka

Sažetak: Porodica, kao osnovno jezgro prvih pedagoških impulsa, usljed snažnih emocionalnih veza roditelja i djece, značajan je činilac u razvoju mlade ličnosti. Nazivi savremene porodice uslovljeni su dominacijom pedagoškog, psihološkog, pravnog ili sociološkog stanovišta. Porodično vaspitanje i uopšte porodični život u razvoju svakog djeteta predstavlja najvažniji stepen vaspitanja buduće društveno-kulturne ličnosti. Roditeljska uloga u toj porodici izuzetno je složena, jer se ona prije svega ogleda kroz ljubav prema djetetu, brige o njemu.

Ključne riječi: *Porodica, osnovne funkcije porodice, vaspitanje, društvena odgovornost vaspitanja.*

UVOD

Porodica, kao osnovno jezgro prvih pedagoških impulsa, usljed snažnih emocionalnih veza roditelja i djece, značajan je činilac u razvoju mlade ličnosti. Iz tih razloga za uspjeh učenika nisu samo zainteresovani sami učenici, nego i njihovi roditelji, kao i šira društvena zajednica. Brojna su istraživanja raznih stručnjaka koji rasvjetljavaju složene pedagoške, psihološke, sociološke, pa i antropološke mehanizme koji pulsiraju u porodici kao osnovnoj ćeliji svakog društva. Danas u složenim društvenim i tranzicijskim uslovima veoma je teško determinisati osnovne funkcije porodice. U stručnoj literaturi savremena porodica ima više naziva. Neki stručnjaci je nazivaju mala porodica, prosta, individualna, radničko-činovnička, inokosna, nuklearna, biološka, egalitarna, bračna, supružnička, industrijska i slično.

ODREĐENJA PORODICE I FUNKCIJE

Dakle, nazivi savremene porodice uslovljeni su dominacijom pedagoškog, psihološkog, pravnog ili sociološkog stanovišta.

No, sagledavajući ovaj pojam sa društvenog aspekta možemo odrediti najznačajnija obilježja savremene porodice i ona se ogledaju:

1. Ekonomsko stanovište savremenu porodicu oslikava kao porodičnu grupu koja ne posjeduje vlastita sredstva za proizvodnju nego radi tuđim sredstvima i za drugog /radničko-službenička porodica/.

2. I storijsko-sociološko stanovište - porodicu čini jedna etapa sa svojim razvojnim putem i najznačajnijim karakteristikama kao što su:

- porodicu čine supružnici i mala djeca nesposobna za rad /dvo generacijska porodica/,
- osnova za zasnivanje porodice je brak /zato nazivi: supružnička ili bračna porodica/,
- brojnost porodice svedena je na najmanju mjeru, odnosno biološku grupu /biološka, prosta, mala, inokosna, nuklearna porodica/,
- takođe obilježja savremene porodice temelje se na osjećajnim vezama i stvarnoj ravnopravnosti /egalitarna porodica /.

3. Sa pravnog stanovišta njena obilježja zasnivaju se na:

- pravnoj jednakosti supružnika,
- na pravnoj zaštiti porodice kao cjeline i zaštiti njenih članova.

4. Sociološko-političko stanovište govori da je savremena porodica visoko zaštićena porodica: socijalno, zdravstveno osiguranje, socijalna zaštita u svim segmentima.

Ako želimo na temelju izloženog izvršiti tipologiju savremene porodice, veličina porodice ne može i ne smije biti dominantan kriterijum, nego niz okolnosti od kojih su prioritetni materijalna osnova, tj. odnos prema proizvodnji i obliku svojine.

Dakle, determinišući činilac je svojinski odnos, dok su moralni i emotivni u drugom planu. U kapitalističkom društvenom poretku dominira radničko-službenička porodica, koja živi od zarade van porodice.

Osnovne funkcije savremene porodice su:

- reproduktivna funkcija,
- ekonomska funkcija,
- funkcija zadovoljavanja polnog nagona i emotivna funkcija,
- funkcija pružanja zaštite,
- funkcija zabave i razonode,
- vaspitna i obrazovna funkcija.

Reproduktivna funkcija

Savremenu porodicu karakteriše slab natalitet i smanjen mortalitet. Tu je prisutno raspadanje na manji broj članova. Sve je više porodica sa jednim djetetom, pravdajući to činjenicom da se tom djetetu pruže što bolji uslovi za život. Uzrok ovoj pojavi je nizak životni standard i neregulisano stambeno pitanje, skupoća i drugo. U savremenoj porodici prisutna je dezintegracija /kriza/ koja ostavlja vidne tragove na reproduktivnu funkciju porodice. No, ekonomske, političke i druge krize uzdrmale su porodicu.

Ekonomska funkcija

Savremena porodica u ekonomskom smislu nema sredstava za proizvodnju. Ona nije zajednica proizvođača, već potrošačka zajednica. Ideal ove porodice nije imanje, nego znanje i stručno obrazovanje. Zato svaki član privređuje i postiže veću ekonomsku samostalnost. Ali, rastom prihoda porodice rastu i rashodi /stanarina, komunalne usluge, održavanje stambene i lične higijene, ishrana, odjeća, kulturne potrebe i slično/. Na drugoj strani država se javlja kao garant porodičnih potreba pružajući zdravstvenu, socijalnu i penzijsko-invalidsku zaštitu.

Funkcija zadovoljavanja polnog nagona i emotivna funkcija

Ovdje se zadovoljavaju najintimnije želje supružnika. U savremenoj porodici supružnici imaju punu individualnost. Brak se zaključuje iz ljubavi, a njenim prestankom prestaje postojanje porodice. Dijete tu nije sredstvo za produženje porodice i očuvanje imovine, već je ono centar svih dešavanja u njoj. Zato je opravdana maksima da je djetetu potrebna porodica, a ne dijete porodici.

Funkcija pružanja zaštite

Ona se ogleda kroz: biološku zaštitu /čuvanje i podizanje djece/, moralnu zaštitu koja se reflektuje kroz podršku, pomaganje i porodičnu solidarnost, zatim pravnu zaštitu /zastupanje/, ekonomsku zaštitu koja se ogleda kroz formu izdržavanja i slično. Dakle, sve ove oblike trebalo bi da pruža porodica, pa tek onda država.

Funkcija zabave i razonode

U savremenoj porodici naglašena je potreba na polju rekreacije koja se ispoljava kroz organizovane godišnje i nedjeljne odmore, izlete, upražnjavanje sportskih aktivnosti. Zabava i razonoda postaju dakle realna potreba članova savremene porodice.

Vaspitno-obrazovna funkcija

Ona se koristi iz porodice i države. Ovdje je uloga porodice velika, jer pored emocionalne dimenzije, djeca u velikoj mjeri od roditelja formiraju pogled na svijet, način života i odnose u društvu. Svakako da je uloga roditelja i vaspitačkog karaktera, zbog čega je ponašanje djece produkt roditeljskog ponašanja. Tamo gdje je prisutna dobra porodična klima, vaspitanje djece nije ugroženo, a tamo gdje su nesređeni porodični odnosi, djeca u pravilu ispoljavaju neki od oblika poremećaja u ponašanju. Za razliku od vaspitanja, savremena porodica na planu obrazovanja ima mali uticaj, jer se uglavnom stiče kroz različite stupnjeve školskog sistema.

Iz ovoga je vidljivo da je funkcija savremene porodice veoma razrađena sa dominantnom i složenom vaspitno-obrazovnom funkcijom.

Činjenica je da savremenu porodicu treba posmatrati kao etapu u razvoju porodice uopšte gdje je uloga roditelja kompleksna naročito u fazi odrastanja i sazrijevanja mladih članova. U pravilu, u savremenoj porodici oba roditelja rade, to imaju sve manje vremena za svoje dijete. Briga i podrška roditelja trebala bi da bude naročito prisutna na prelasku iz osnovne u srednju školu, gdje su pubertetsko-adolescentne smetnje naročito prisutne i mogu odvesti djecu u neko od neželjenih asocijalnih ponašanja. Roditeljska pažnja i briga time su više potrebne ako znamo činjenicu da savremena škola postavlja složene obaveze koje samo dijete ne može izvršiti. Zato i danas stoji Tolstojeva izreka: „Sve srećne porodice liče jedna na drugu, svaka nesrećna porodica nesrećna je na svoj način.“

Porodično vaspitanje i uopšte porodični život u razvoju svakog djeteta predstavlja najvažniji stepen vaspitanja buduće društveno-kulturne ličnosti. Iskustva nam govore da se na ovom planu porodica ne može porediti ni sa jednom vaspitnom ustanovom. Nezamjenljivost porodice na ovom planu ogleda se i kroz izraženu i iskrenu ljubav roditelja i djece.

Sigurno je da se u sređenim porodičnim odnosima duševni razvoj djece teći uredno, a ispoljavaće se kroz sigurnost i spokojstvo kao pretpostavke za pravilan razvoj mlade ličnosti. Porodica djeluje kao manja organizovana društvena jedinica, koja je posrednik između kulturne i društvene sredine, s jedne strane i djeteta sa druge strane. Ona ima velike mogućnosti individualnog približavanja djetetu, prilaženja njegovim individualnim osobenostima, kao i uključivanjem samog djeteta u porodični kolektiv. Istraživanja kod nas i u svijetu govore da je oblikovanje mlade ličnosti uspješno tamo gdje su skladni odnosi između odraslih i djece.

Lični primjer roditelja kao vaspitača, svakodnevno navikavanje, razgovor sa djetetom u različitim životnim situacijama, zajednički praznici, nadzor, podučavanje, ukazivanje, podsticanje, priznanje, pohvala, nagrada ali i zabrana, opomena, prijetnja i kazna su neka od vaspitnih sredstava porodice za formiranje zdrave ličnosti povoljne sredine. Interesantno je da socijalni psiholozi, pored navedenih vaspitnih sredstava, ističu i pojavu identifikacije koja postaje dio dječije ličnosti. Svakako da su to najčešće roditelji djeteta. Porodica je nesporno značajan vaspitno-obrazovni segment u svim epohama istorijskog razvoja društvenih zajednica do dana današnjeg. Ali porodicu je zahvatila kriza koja je sve izraženija i grublja. Ona se oslikava u broju razvoda, napuštenoj djeci, socijal-patološkim pojavama kod mladih, kao što su alkoholizam, narkomanija, delinkvencija i slično. Neki istraživači tvrde da porodična kriza uslovljava društvenu krizu. U takvim složenim uslovima porodica je spriječena da uspješno ostvaruje svoju osnovnu funkciju. U jednome se svi istraživači slažu, da je porodica kao zajednica jedinica čija dobrobit odražava preovlađujuću situaciju u zajednici i cjelini. Ne treba na krizu porodice gledati sa aspekta ukidanja iste, nego sa aspekta nužne transformacije koja je uslovljena socio-ekonomskim procesima, podjelom rada, organizacijom poslova, načinom raspodjele stečenog profita i nizom drugih činilaca. Pored ovih spoljašnjih faktora bitni su i unutrašnji faktori koji se ogledaju kroz: odnose u samoj porodici, dinamici porodičnog života, psihološko-emotivnim karakteristikama članova porodice i drugo. I pesimisti i futuristi ne predviđaju nestanak porodice kao jezgra vaspitnog i obrazovnog uticaja na razvoj djece, već njenu transformaciju prilagođenu određenim uslovima. Sigurno je da će i ubuduće porodica imati primarnu ulogu.

Kriza u kojoj se našla naša porodica više je posljedica nemoći da uspješno vrši svoju funkciju, nego u strukturalnim i drugim promjenama do kojih je došlo tokom njenog razvoja. Promjene su nastale u vaspitnoj i obrazovnoj funkciji, što je i predmet našeg daljeg rasvjetljavanja problema.

Blok je jednom prilikom rekao: „Budućnost se ogleda i u prošlosti.“, a Aristotel u svom djelu Politika reče: “Nije toliko problem u pronalaženju novih činjenica, već ostvarivanju novih rješenja konstantnih /starih/ problema ljudskog života.“

PORODIČNO VASPITANJE

Pedagoške misli o porodičnom vaspitanju začete su još u antičko doba, gdje se ističu dva mislioca – Aristotel i Platon. Aristotel ističe trostruku ulogu domaćinstva: ekonomsku, bračnu i roditeljsku, gdje

roditeljsku i bračnu smatra primarnom. On kaže: „U vođenju domaćinstva više pažnje treba posvetiti ljudima nego sticanju nekretnina, i više se treba brinuti o valjanosti ljudi nego o dobrom stanju imanja koje sačinjava bogatstvo. Platon ističe da je za uspješan brak potrebna harmoničnost karaktera budućih supružnika. On kaže: „Onoga čovjeka koji prilikom sklapanja braka ide isključivo za novcem treba odvrćati od te namjere, skrećući mu pažnju na to da će se izložiti poruzi i sramnom glasu, ali ga nikako ne treba primoravati pisanim zakonima da krene na bolji put.“

Monten se zalagao da mladi bračni parovi žive i odvojeno i zajedno sa svojim roditeljima kako bi mladi učili od starijih, a stariji uživali u veselosti svoje unučadi.

Antički filozofi zalagali su se da se o vaspitanju mladih brine država. Bilo je slučajeva da se škola familizuje, odnosno da se porodični život i način vaspitanja prenese u škole. Tu su se začele odnosi učitelja prema djeci treba da bude roditeljski /Kvintilijan, Komenski, Pestaloci/.

Pedagozi smatraju da svaki međuljudski odnos u porodici je istovremeno i pedagoški odnos iz razloga što se od roditelja zahtijevaju pravilni pedagoški stavovi, tj. ne prestrogi ni preblagi, odnosno traži se da roditelji uključuju djecu u život. Suština je da osnovu porodičnih odnosa čine razumijevanje i prijateljstvo. Roditelji nipošto ne smiju vaspitavati svoju djecu na svojoj sreći, jer se odnos roditelja prema djeci mora temeljiti na zdravim i harmoničnim odnosima. Zato Makarenko upozorava: „Ako želite da otrujete dijete dajte mu da ispije u velikoj dozi vašu sopstvenu sreću, i ono će se otrovati.“ Ruso u „Emilu“ zapisa: „Nema zanosnije slike od porodične slike. Otac kada rađa i hrani svoju djecu vrši samo trećinu svoje dužnosti. On duguje svome rodu ljude, on duguje državi građane. Svaki čovjek koji može platiti ovaj trostruki dug, a ne učini to, kriv je, a još je kriviji kada ga napola plati. Ko nije u stanju ispuniti dužnost oca, nema pravo da postane otac.“ Uvriježeno je pedagoško mišljenje da je roditeljska ljubav mač sa dvije oštrice. Njen nedostatak kao i davanje u pretjeranim dozama može biti pogubno za djecu.

Baza vaspitanja danas je u teorijama o individualnom vaspitanju, u teorijama o socijalizaciji djeteta i u učenju o antropološkom razvoju ličnosti. Vaspitanje po ovim shvatanjima je onaj činilac koji obezbjeđuje optimalan razvoj ličnosti. Autori ovih teorija smatraju da se čovjek dva puta rađa, jednom kada dođe na svijet i drugi put kada pomoću vaspitanja dostigne svoju istinsku ljudskost. Za razliku od individualnih i socijalnih teorija koje imaju svojih manjkavosti, antropološke teorije pokušavaju mnogo naučnije objasniti porodicu u ostvarivanju njene vaspitne funkcije. Po ovoj teoriji, porodicu ne treba shvatiti ni kao posebnu biopsihološku zajednicu, ni kao osnovnu ćeliju društva, već kao primarnu zajednicu dobrovoljnog udruživanja ljudi gdje se na prirodan način vrši socijalizacija, a istovremeno uspostavljaju odnosi sa širom društvenom zajednicom. U ovim i ovakvim odnosima dijete je ravnopravan član porodice. Poštujući činjenicu individualnih teorija da je dijete prirodno personalno biće u razvoju i socioloških teorija da je ono društveno biće, antropološke teorije još dodaju i treću rodovno-generičku dimenziju. Po toj teoriji porodica je najpovoljniji ambijent za razvoj djeteta i njegove generičke suštine.

Svakako da je jedan od uzroka krize današnje porodice nedovoljno poklanjanje pažnje rodovno-generičkoj dimenziji dječije ličnosti. U tom smislu Franc Pediček naglašava: "Čovjekova individualnost i socijalnost sastavljaju samo dvije strane fenomenološke egzistencije, dok rodovnost predstavlja njegovu esenciju." Tu je porodica transmisija koja povezuje unutrašnje, nasljedno, psihobiološko i ono što dolazi spolja, socijalno.

Pedagoška psihologija i sociologija imaju multidisciplinarni i doprinos vezan za dijete, porodicu i porodično vaspitanje.

Vaspitna funkcija porodice je sigurno najznačajniji činilac u razvoju i vaspitanju mlade ličnosti. M. Mladenović ističe da se savremena porodica transformiše u tri nivoa:

1. U interpersonalnim porodičnim odnosima.
2. U položaju u porodici /demokratizacija, harmonizacija odnosa u pravcu sve veće ravnopravnosti, uzajamnog povjerenja, emancipacija žene i slično.
3. U protivječnosti patrijarhalnog i postojećeg sistema vrijednosti zahvaćenih demokratizacijom.

Te promjene ponašanja roditelja dovode do konflikata sa neželjenim posljedicama.

Pored do sada iznesenog, savremenu porodicu opterećuju i drugi problemi, kao što su:

- sve veći broj nepotpunih porodica,
- velika migracija stanovništva, uzrokovana ratnim zbivanjima,
- dramatična nezaposlenost, nefunkcionisanje realnog sektora, pada životnog standarda,
- ekonomska migracija /odlazak u pravilu oca na privremeni rad u inostranstvo/,
- povećan broj brakorazvoda.

Svi ovi faktori otežavaju vaspitnu ulogu savremene porodice. Na temelju iznesenog, sa razlogom se postavlja pitanje kako i na koji način iznaći najbolje puteve vaspitanja u porodici ili bolje rečeno koje metode u porodičnom vaspitanju primjenjivati. Navešćemo neke od njih bez njihovog dubljeg objašnjenja: metoda ubjeđivanja, metoda vježbanja i navikavanja, metoda podsticanja i metoda sprečavanja. Iz ovoga po automatizmu proističu i određeni principi vaspitanja, kao što su: princip poštovanja ličnosti djeteta, princip potpune angažovanosti, princip pozitivne orijentacije, princip međusobnog povjerenja, princip jedinstvenosti, princip dosljednosti, princip individualnog prilaganja.

Jedno moje opsežno istraživanje iz 2003. godine, vršeno među srednjoškolskom omladinom u zapadnom dijelu Republike Srpske, nedvojbeno ukazuje da je često porodica i druge socijalne grupe formalnog i neformalnog karaktera kriminogeni faktor. Iz porodica sa narušenom porodičnom klimom i iz insuficijentnih porodica češće se regrutuju mladi alkoholičari, narkomani, vaspitno zapušteni i delikventi.

U odnosu na djecu prisutna je veća demokratizacija odnosa između roditelja i djece, kao i veća samostalnost djece. Te promjene porodicu čine odgovornijom u obrazovno-vaspitnom usmjehu učenika u školi. Utvrđujući određene pedagoške mjere i postupke u određivanju

vaspitanog procesa u porodici, mora se početi od promjena koje porodica danas doživljava, posljedica tih promjena na porodično vaspitanje, pozitivnih vrijednosti u praksi porodičnog vaspitanja i svakako mogućnosti u ostvarivanju vaspitne funkcije.

Suštinsko pitanje funkcije porodice moglo bi se sagledati u sljedećim preporukama: Razmišljati o sopstvenom porodičnom ponašanju kako bi mogli prepoznati u čemu bi trebalo da budemo bolji nego što jesmo, te da se u tom smislu mijenjamo. Zdrava porodica će biti i naša realnost ako se za nju budemo borili iz trena u tren.

Današnja porodica je odavno sazrela za korjenite promjene skladno sa promjenama cijelog društva. Civilizacija je usljed snažne uloge porodice u vaspitanju mladih uspostavila, ne bez razloga, Međunarodni dan porodice koji se obilježava svakog 15. maja.

Umjesto iznošenja osnovnih karakteristika funkcije savremene porodice, navodim citat pedagoga Ljubinke Milošević iz knjige „Ponašanje roditelja“: „Najveći broj roditelja se tokom življenja u porodici ne uči roditeljskom ponašanju koliko bi bilo potrebno njihovoj djeci i koliko bi bilo potrebno njima samima da se kao majke i kao očevi osjećaju udobno u svojim roditeljskim ulogama koje će obavljati tokom čitavog života, a za koje su se opredijelili po sopstvenoj odluci.“

ZAKLJUČAK

Konstatovali smo, a i mnoga istraživanja to potvrđuju, da promjene u savremenoj porodici, odnosno njihovim porodičnim odnosima, znatno su sporije od promjena u društvenim odnosima.

Roditeljska uloga u toj porodici izuzetno je složena, jer se ona prije svega ogleda kroz ljubav prema djetetu, brige o njemu, zatim roditelja kao osobe za identifikaciju, kao vaspitača djeteta i na kraju roditelja koji omogućava djetetu da stvori sliku o sebi. Ponašanje roditelja prema djeci kao važna karika u vaspitanju djece uglavnom se uči u porodici. Stavovi roditelja prema djeci, kao dinamične crte, bitni su za pravilan razvoj mlade ličnosti. Zato oni ne smiju biti nedosljedni, suviše popustljivi, pretjerano strogi, pretjerano zaštitnički, hladni stavovi i slično. Svi oni imaju zajedničko da negativno utiču na razvoj mlade ličnosti. I psihodinamika porodičnog života, atmosfera, porodične uloge, odnosno saradnja porodice i škole, su neke specifične funkcije savremene porodice.

Kako je svako društvo zainteresovano za pravilan razvoj mladih, to je, pored drugih društvenih činilaca, funkcija porodice izuzetno značajna. Otuda da bi se ona pravilno transformisala treba naročitu pažnju obratiti na njene osnovne funkcije u modernom dobu, što je prethodno i apostrofirano. Na taj način ona će u složenim društvenim odnosima odgovoriti svome kompleksnom zadatku.

THE BASIC FUNCTIONS OF MODERN FAMILY

Jovan Vukoje, Ph.D., senior lecturer

Abstract: Family, as the basic core of first pedagogical impulses, is an important factor that is affecting child development, due to strong emotional ties between parents and children. The modern family is identified

through the domination of pedagogical, psychological, legal, or sociological perspectives. The family upbringing, family values, and family life in general, are a stepping stone to the formation of the future socio-cultural personality. The role of parents is extremely complex, as it is expressed primarily through love and care for their children.

Key words: *family, basic family functions, upbringing, social responsibility education*

LITERATURA

1. Ajduković, M. (2000): *Ugroženi razvoj adolescenata u obitelji i zajednici*, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži Ministarstva rada i socijalne skrbi, Zagreb.
2. Bašić, D. (1997): *Saradnja porodice i škole*, Pedagoška stvarnost, br. IDŽ-DŽ, Beograd.
3. Brajša, P. (1990): *Drukćiji pogled na brak i obitelj*, Globus, Zagreb.
4. Čudina-Obradović, M., Obradović, J. (1995): *Uticaj bračnog i emocionalnog sklada na školski uspjeh*, Društvo istraživača, Zagreb.
5. Đurđević, B. (1987): *Savremena porodica i njena vaspitna uloga*, Nastava i vaspitanje, Beograd.
6. Grandić, R. (1997): *Porodična pedagogija*, Filozofski fakultet, Novi Sad.
7. Hofman, L.B. i Lipit, R. (1999): *Mjerenje varijabli porodičnog života*, Priručnik o dječijem razvoju, Univerzitet u Mičigenu.
8. Kapor-Stanojlović, N. (1985): *Psihologija roditeljstva*, Nolit, Beograd.
9. Košiček, M. (1983): *Antiroditelji*, "Svjetlost" OOUR Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
10. Mandić, P. (1983): *Pedagogija br. 1*, Pedagoški zavod, Beograd.
11. Milošević, Lj. (1995): *Vaspitni odnosi u porodici*, Unireks, Nikšić.
12. Milošević, Lj. (1998): *Ponašanje roditelja*, Centar za kulturu Trebinje i Centar za kulturu, Nikšić.
13. Stanojlović, B. (1999): *Porodica i vaspitanje djece*, Naučna knjiga, Beograd.
14. Tripković, M. (1992): *Porodica i društvena kriza*, Matica srpska, Novi Sad.
15. Vukoje, J. (2004): *Porodica i školsko postignuće učenika*, Zavod distrofičara, Banjaluka.
16. Vukoje, J. (2010): *Asocijalno ponašanje mladih*, Panevropski univerzitet Apeiron, Banjaluka.
17. Vukov, G. (1988): *Porodica u krizi*, Medicinska knjiga, Beograd.

RESUME

Parental behaviour toward children is an important link in children's educational responsibility and it begins at home, within the family. Children's development is greatly dependent upon the bond they have with both parents. Parents should not be inconsistent, too permissive or too strict, or overly protective, or cold etc., since all that tend to have a negative influence on the development of a young personality. The psychodynamics of family life today, family atmosphere, parental roles, relationships, that is, cooperation between family and school are some of the specific functions of modern family.

Since every community promotes and support healthy development of the young, which is among other social factors, a primary function of family, and is of great importance. Therefore, in order to adequately understand how family can be revitalized and transformed, its basic functions, which are essential for modern society, should be taken into consideration and pointed out. Only then family will fulfil the complex task of raising and educating children under new conditions.